

सह्याद्रीचा राखणदार

**मोबाईलने बालपणातील खेळांवर
लावला अंकुश ही अत्यंत गंभीर बाब**

आपण म्हणतो बालपण देगा देवा! परंतु आज आपले बालपण मोबाईल हिरावून घेत आहे ही अत्यंत चिंताजनक बाब आह. स्मार्टफोन दिवसेंदिवस छोट्या-छोट्या बालकांसाठी व युवावर्गांसाठी घातक सिद्ध होत. त्याच्रप्रमाणे शाळांमध्ये सुधा विद्यार्थीवर्ग मोबाईलचा मोठ्या प्रमाणात वापर करीत आहे व यांचे दुष्परिणाम हळूळू सामोरं येताना दिसत आहे. एक वर्षावरील मुलं रडतात म्हणून आई-वडील मुलांच्या हातात मोबाईल देवुन आपली सुटका करून घेतात. याचेही दुष्परिणाम हळूळू सम्पर्क येताना दिसत आहे. ही परिस्थिती फक्त भारतातच नाही तर संपूर्ण जगात आपल्याला पहायला मिळेत. यामुळे जगातील संपूर्ण शाळांनी मोबाईलवर बंदी आणावी असा सुचक सल्ला युनेस्कोने दिला आहे. देशासह जगात डिजिटल क्रांती झाली अवश्य परंतु त्याचा गैरवापर विद्यार्थीच्या व युवकांच्या अंगाशी येताना दिसत आह. सोबतच बालवयात आई-वडील मुलाना मोबाईलच्या आहारी टाकतांना दिसतात स्मार्टफोनमुळे सामाजिक व्यवहारीक ब

महाराष्ट्रात मराठा आरक्षणाच्या प्रश्नावरून उभे राहिलेले वादळ शमवण्यात एकनाथ शिंदे यांच्या तीन इंजिनाच्या सरकारला तूर्तीस का होईना यश आले असतानाच, त्यांच्याच सरकारातील एक बलंड मंत्री छगन भुजबळ यांच्या विधानामुळे आता नवे वादळ घोंगावणार काय, असा प्रश्न उपस्थित झाला आहे. मराठा समाजाला सरसकट ‘कुणबी’ प्रमाणपत्र देण्याच्या आपल्याच सरकारच्या निर्णयाविरोधात त्यांनी निशान फडकवले आहे. त्यांनी आक्रमक भाषेत आपल्याच सरकारला आव्हान दिले आहे. ‘मराठा समाजाला कुणबी म्हणून प्रमाणपत्र देणारे सतेतून जातील! ’ अशी बंडखोरीची भाषा भुजबळ यांनी केली आहे. तीन दशकांपूर्वी शिवसेनेला अखेरचा ‘जय महाराष्ट्र’ करतानाही भुजबळ यांनी ओबीसी आरक्षणाचा झेंडाच खांद्यावर घेतला होता. मंडल आयोगास बाळासाहेब ठाकरे यांच्या असलेल्या विरोधाच्या मुद्यावरून तेव्हा शिवसेनेतून बाहेर पडून त्यांनी बंडाचा झेंडा फडकवला होता. आता पुनश्च एकवार ओबीसींचा नामगजर करताना, त्यांनी धोरणीपणाने पावले उचलली आहेत. शिवसेनेतून बाहेर पडल्यानंतर देशभरात त्यांनी आपली प्रतिमा ओबीसींचा मसिहा म्हणून जातीने खूपून उभी केली आहे. आता राज्य सरकारने मनोज जरांगे-पाटील यांच्या उपोषणाच्या पेचातून बाहेर पडताना, त्यांना काही आश्वासने दिली असली तरी भुजबळ हे याच सरकारचा एक भाग असूनही आपली तीच प्रतिमा कायदम राखू इच्छित आहेत, हे त्याच्या आक्रमक पवित्रावरून लक्षात येते. गेली काही दशके आणि विशेषत: २०१४ मध्ये नंदें मोदी यांच्या नेतृत्वाखाली सत्ता आल्यानंतर भारतीय जनता पक्ष हा ओबीसींमध्ये आपले पाय घटू रोवत आहे. त्यामुळे आता भुजबळ यांची ही विधाने आणि जालन्यातच ओबीसींचा महामोर्चा आयोजित करण्याचा त्यांचा निर्णय हा तेच राजकारण पुढे नेण्याच्या प्रयत्नांचा भाग आहे, असे म्हणता येईल. याच जालन्यात शरद पवार यांनी मुख्यमंत्री असताना पहिल्यांदा ओबीसी आरक्षणाची घोषणा केली होती, याचे त्यांना स्मरण होणे साहजिकच आहे. खेरे तर ओबीसी समाजाला मोठ्या प्रमाणात आपल्या प्रभावाखाली आणण्याची दीर्घकालीन रणनीती भाजपने आखल्याचे दिसते. महाराष्ट्रात राजकीयदृश्या प्रभावी असलेल्या दोन मोठ्या समाजघटकांना आपल्याकडे कसे वळविता येईल, हा त्या पक्षाचा प्रयत्न राहिलेला आहे. एकीकडे मराठा समाजातल्या ठिकिठिकाणच्या प्रमुख नेत्यांना थेट पक्षात प्रवेश देण्याचा मार्ग अवलंबला जात आहे, तर ओबीसींमधील विविध जाती भाजपच्या छत्राखाली कशा एकवटतील व त्याचा राजकीय फायदा कसा मिळविता येईल, हेही पाहिले जात आहे. भुजबळांच्या आक्रमक पवित्राची ही राजकीय पार्श्वभूमी लक्षात घेतली तर वेगवेगव्या बिंदूना जोडणारी रेषा कोणती आहे, हे दिसू लागते. एकाचवेळी विरोधी आणि सत्ताधारी असे दोन्ही अवकाश व्यापण्याच्या प्रयत्नांचे हे नमुदेदार उदाहरण आहे. एकीकडे सरकारविरोधात बोलतानाही त्याचा फायदा मात्र भाजपलाच व्हावा, अशी ही भुजबळ यांची चतुर खेळी आहे. जरांगे-पाटील यांच्या उपोषणानंतर राज्याच्या काही भागांत तणावाचे वातावरण होते. ती आग तूरू शमली असे चित्र स्पष्ट झाल्यानंतर भुजबळ यांनी आपली भूमिका स्पष्ट केली. मराठा समाजाच्या आरक्षणाला विरोध नाही; परंतु ओबीसींच्या आरक्षणात वाटेकरी नकोत, हे त्यांनी याआधीही सांगितले होते. पण आत्ताच्या तणावाच्या आणि प्रकृष्टुद्य झालेल्या वातावरणात त्यांच्या या जाहीर भूमिकेमुळे ध्रुवीकरण धारदार होण्याची चिन्हे आहेत. कांग्रेसमधील ओबीसी नेते व विधानसभेतील विरोधी पक्षनेते विजय वडेड्वीवार यांनीही भुजबळ यांचीच री ओढणे, हे अर्थपूर्ण आहे. मात्र, ती कांग्रेस पक्षाची अधिकृत भूमिका आहे काय, हेही बघावे लागणार आहे. त्याहीपेक्षा महत्त्वाची बाब म्हणजे ज्या अजित पवार यांच्या नेतृत्वाखाली भुजबळ यांनी शरद पवार यांची साथ सोडून भाजपशी घरोबा करून सत्ता पटकावली, त्यांची या प्रश्नावरील नेमकी भूमिका काय आहे, असाही प्रश्न आता उपस्थित होईल. पण या राजकीय डावफेचांपलीकडेही विचार करावा लागेल. राज्यातील सामाजिक ऐक्याची वीण उसवू नये, यासाठी प्रयत्न करणे महत्त्वाचे आहे. ‘‘मराठा व ओबीसी यांचे संबंध जिवाभावाचे आहेत’’, हे मनोज जरांगे-पाटील यांचे ताजे विधान यासंदर्भात काहीसा दिलासा देणारे आहे. मुद्दा असा आहे की मराठा समाजाचे जे मूलभूत प्रश्न आहेत, त्यांच्याकडे लक्ष देण्याचा. एकीकडे शेतीक्षेत्राची दुरवस्था आणि अन्यत्र संर्धीचा अभाव या कोंडीत सापडलेल्या या समाजासाठी सरकारला सक्रिय व्हावेच लागेल. त्यादृष्टीने आरक्षणाच्या मागणीची तड कशी लावता येईल, हे पाहायला हवे. ही सार्वत्रिक भावनाही आहे. अर्थात केवळ भावनिक हाकारे घालून आर्थिक प्रश्न सुट नाहीत, हेही लक्षात घ्यायला हवे. त्यामुळे खेरे तर राज्यातील रोजगार संर्धीचा परिघ कसा विस्तारात येईल, यासाठी आर्थिक-औद्योगिक आघाडीवर व्यापक प्रयत्न करण्याची गरज आहे. राजकीय चर्चाविश्वात या गोष्टीना मध्यवर्ती स्थान मिळायला हवे. समृद्धीतच आर्थिक-सामाजिक न्यायाला वाव मिळतो, हे वास्तव नजरेआड करता येणार नाही. रोजगारनिर्मितीचे ठोस उद्दिष्ट समोर ठेवून काम करायला हवे. लोकांमधल्या सुस क्षमताना जो वाव देतो आणि त्यांना प्रगतिपथावर नेतो, तो चांगला नेता.

युवा पिढी मोबाइलच्या खेळांमध्ये (गेममध्ये) मोठच्या प्रमाणात मग असल्याचे स्पष्ट दिसून येते. यामुळे शरीराला आवश्यकतेनुसार पाहिजे तेवढा व्यायाम मिळत नाही. डब्ल्युएचआच्या रिपोर्ट नुसार भारतात ११ ते १७

वयोगटातील ७४ टके मुळे फिजीकल एकिटच्च नसल्याचे सांगितले जात आहे. म्हणजेच एका आठवड्यात मुलं १५० मिनिटसुधा खेळत नाही किंवा शारीरिक हालचाली ज्या पद्धतीने पाहिजेत त्या पद्धतीने दिसून येत नाही. यावरून स्पष्ट होते की आजचा विद्यार्थीवर्ग व युवावार्ग दिवसेंदिवस डोक्यानी कीतीही हुशार असेल परंतु शारीरिक दृष्ट्या खालावत असल्याचे दिसून येते. देशातील ४१ टके लोक मोबाईलच्या नादामुळे शारीरिक व्यायामाच्या दृष्टीकोनातून एकिटव नसल्याचे दिसून येते. म्हणजे आज बालपणापासुन तर युवा वर्गापर्यंत आणि युवावर्गापासुन तर वयस्कर लोकांना सुद्धा मोबाईलने चांगले च जखडल्याचे आपण पहातो. यामुळे शरिराला ज्या पद्धतीने आणि ज्याप्रमाणात व्यायामाची आवश्यकता आणि गरज आहे तो मिळत नसल्याने अनेक व्याधी किंवा आजार बालकांमध्ये, युवावर्गामध्ये व अन्य लोकांमध्ये दिसून येते व याचा परिणाम आरोग्यावर मोठ्या प्रमाणात विपरीत परिणाम होत आहे. आज भारतातच नाही तर संपूर्ण जगात मोबाईल शिवाय जिवन अधरे असल्याचे सर्वांना वाटते. परंतु

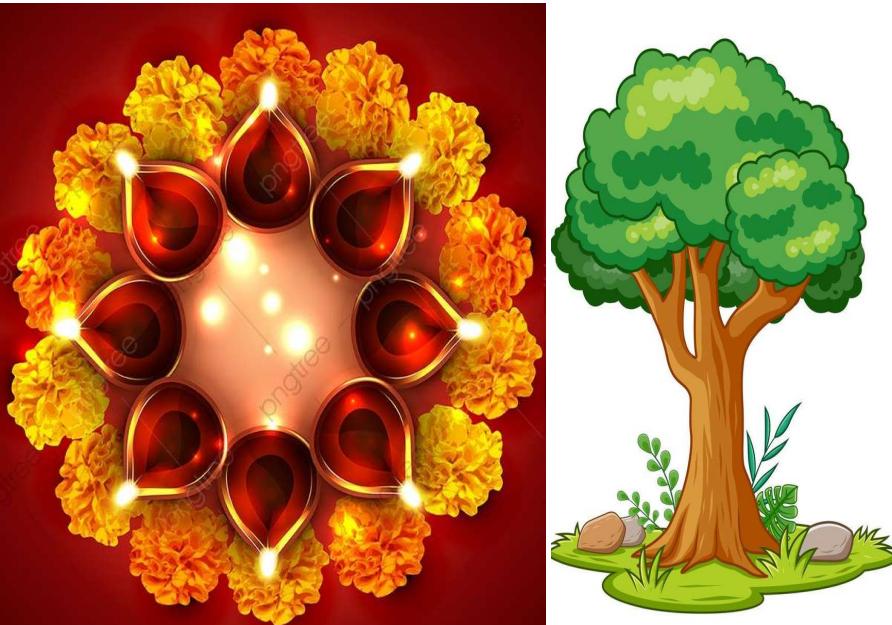
मोबाईलचा वापर दिवसेंदिवस मानवाच्या
दृष्टीकोनातून घातक सिद्ध होत आहे हेही तितकेच
सत्य आहे याला कोणीही नाकारू शकत
नाही. म्हणजेच मोबाईलचा अंती वापर जीव घेणा
सीध्द होवू शकते यालाही

नाकारता येत नाही.मानवाच्या
मेंदूला (मस्तिष्कला)
रक्तपुरवठा व्यवस्थित आणि
सुरक्षीत झाला नाही तर
(स्ट्रोक)होण्याचे मोठे कारण
ठरू शकते.स्ट्रोक म्हणजे पॅरालिसीसचा टँक
अथवा लकवा किंवा ब्रेन टँक असेही
म्हणतात.देशात स्ट्रोकच्या आजाराचे जवळपास
६५ लाख रुग्ण असल्याचे सांगितले
जाते.म्हणजेच आजच्या घडीला मोबाईलच्या
अती वापरामुळे मानवजाती अत्यंत धोकादायक
स्थितीत आल्याचे समजते.ही बाब स्पष्ट होते
की मोबाईलच्या अती वापरामुळे लट्ठपणा,शुगर
(मधुमेह),डेव्ह्यॉन्चा आजार,मानेचा त्रास,हार्टच्या
आजारासह अनेक आजार मानवाच्या शरीरात
घर करीत आहे.याचे मुख्य कारण म्हणजे
शरीरातील अवयवांना पाहिजे त्याप्रमाणात व्यायाम
मिळतच नाही.त्यामुळे ही कठीण परिस्थिती
उद्धभवत आहे.मानवाला मोबाईलमुळे जेवढा
आनंद मिळतो त्यापेक्षा जास्त धोका मोबाईलमुळे
होणाऱ्या आजारामुळे निर्माण होत आहे.त्यामुळे
मोबाईलचा वापर कमीत कमी कसा करता येईल
व आपल्याला शारीरिक दृष्ट्या कोणताही धोका
निर्माण होणार नाही यापृथक्तीने मोबाईलचा वापर

व्यायाला हवा.अमेरिकन केडमी ऑफ पीडियाट्रिक्स या संस्थेने एका संशोधनात म्हटले आहे की दोन ते चार वर्षांच्या मुलांनी दिवसातून फार तर एक तास फोन वापरणे योग्य असल्याच संशोधनात म्हटले आहे.चार वर्षपैक्षी जास्त व्यायाम्या मुलांनी दररोज दोन तास मोबाईल वापरणे योग्य आहे.यापेक्षा जास्त मोबाईल वापरल्यास डोळ्यासोबतच मानसिक आरोग्यावरही विपरीत परिणाम होतो यानंतर यांचे भयंकर परिणाम भोगावे लागू शकतात.आपण काय करायचं आणि काय करू नये हे आपणच ठरवू शकतो व धोकादायक वस्तु पासून दुर राहु शकतो.आज आपण पहातो ३ ते २० वर्षे व्ययामातील मुले-मुली टीव्ही पहाताना, जेवतांना मोबाईलला चीपकून रहातात. जनुकाय मोबाईल बीना जिवन अधुरे आहे की काय अशी परिस्थिती दिसून येते.याचा दुष्परिणाम पुढेचालुन भयानक होवू शकतो.छोटे मुलं रडायला लागले की आई-वडिल त्यांच्या हातात मोबाईल देऊन मोकळे होतात परंतु हे घातक आहे.त्यामुळे पालकांना आग्रहाची विनंती करतो की मुलांना मोबाईल पासून जितके दुर ठेवता येईल तितके दुर ठेवलेच पाहिजे. यामुळे मुलांना फिजिकल एकटीव्हीटी किंवा व्यायाम करण्यास मदत होईल.मोबाईलचा अती वापर शारिराला घातक आहेच त्याच्बरोबर त्याचा गैरवापर केला तर जीवाला सुध्दा धोका निर्माण होऊ शकतो आणि होत आहे.आजही लोक वाहन चालवितांणा मोबाईलवर बोलत रहातात यामुळे अनेक दुर्घटना झाल्याचे आपण पहातो आणि यामुळे देशात मोठ्या प्रमाणात जीवीत हाणी सुध्दा झाल्या आहेत. मोबाईल वापरायला हरकत नाही.परंतु त्याचा योग्यवेळी आणि कमीत कमी वापर व्यायला पाहिजे.अन्यथा मोबाईलमुळे जेवढे सुख आणि आनंद मिळतो.त्यापेक्षा हजार पटीने आपल्याला यातना किंवा दुःख भोगाव्या लागतील हेही तितकेच सत्य आहे. त्यामुळे मुलांनी मोबाईल हातात घेण्यापेक्षा पुस्तक, वर्तमानपत्र हातात घेतले तर बुद्धीचा विकास झापाट्याने होईल व पुस्तकी ज्ञानामुळे शरिराच्या विकासाला मोठी चालना मिळेल. आपण एकंदरीत विचार केला तर मोबाईल युगामुळे देशातील मातीतील छोटे-छोटे खेळ नामशेष झाले किंवा होण्याच्या मार्गावर आहेत.त्यामुळे अनेक आजारांचा सामना करावा लागतो आहे.आजच्या युवापिढीला जुने खेळ काय होते ते सुद्धा माहिती नाही आणि या संपूर्ण गोष्टी मोबाईलमुळे उद्धभवतांना दिसते. म्हणजेच आजचे मोबाईल युग बालकांसाठी,युवा वर्गासाठी किंवा विद्यार्थ्यांना शारीरिक दृष्ट्या अपग करीत असल्याचे दिसून येते.याचरून असे लक्षात येते की वर्चुअल खेळामुळे रियल खेळ हल्लूहल्लू नामशेष होण्याच्या मार्गावर आहेत.आज मोबाईलची दुनिया पहाता असे वाटते कहा गये ओ दिन

एक दिवा दिवाळीचा, तर एक दिवा वृक्ष लागवडीचा असावा

पर्यावरणाची ढासळती परीस्थिती पहाता फटाक्यांपेक्षा मनत्याच्याप्रकाशन दीवाळी साजरी करावी. मानवाच्या अंतीरेकामुळे निसर्गाचे संतुलन दीवासें दीवास ढासळताना दीपत आहे.यामुळे पर्यावरणावर विपरीत परिणाम होवून मानवाच्या जिवाला मोठा धोका निर्माण झाला आहे.वाढते वायुप्रदूषण पहाता अनेक राज्यांत प्रदूषीत फटाक्यांवर बॅन लालावलेला आहे. यावर महाराष्ट्र सरकारने सुध्दा गांभीर्याने विचार करण्याची गरज आहे. दिल्हीच्या आसपासच्या राज्यात पराली जाळत असल्यामुळे दिल्हीमध्ये गंसवेंबर सारखी परीस्थिती नेहमीची निर्माण होत असते.त्यामुळे दिल्हीमध्ये यावर्षी फटाक्यांवर बंदी असल्याचे सांगण्यात येते.दीवाळीला देशात करोडे रुपयांचे फटके फुटतील परंतु यामुळे वाढत्या प्रदूषणात मोठ्या प्रमाणात भर पडू शकते.फटाक्याबद्दल हायकोर्टाचे व सुप्रिम कोर्टाचे अनेक आदेश आलेत.परंतु ते फक्त कागदावरच दिसतात. प्रदूषनाच्या बाबतीत फक्त कायद्याला धरून चालात येणार माहीती तर नागरिकांनी प्रदूषनाच्या बाबतीत जनजागृती करून आवाज उठविला पाहिजे.भारतात प्रदूषनाच्या बाबतीत अनेक वर्षांपासून जनजागृती सुरु आहे ही अत्यंत आनंदाची बाब आहे.त्यामुळे सरकारी माहीतीनुसार यावर्षी फटका विक्री कमी होणार असल्याचे सांगण्यात येते.तरीही वायुप्रदूषण मानव,पशु-पक्षी व जिवंजंतु यांच्यासाठी अत्यंत घातक आहे.आज वायुप्रदूषणामुळे अनेक पशुपक्षी, औषधीयुक्त वनस्पती लुम झाल्याचे देसून येते.त्याच्रप्रमाणे जगात वाढत्या प्रदूषणामुळे ३० टके वृक्षप्रजाती नामशेष होण्याच्या मार्गावर आहेत आणि विविध देशांतील १४२ जगाती या आधीच पृथ्वीतलावरून लुम झाल्या आहेत.यावरून स्पष्ट होते की प्रदूषणाने भयावह रूप धारण केले आहे. सोशल मीडियाने आपल्या नेटवर्क करीता देशात लाखोच्या संख्येने टावर उभे केल्याचे दीसुन येतात. याच्या रेडेशनमुळे विपीत परिणाम मानव, पशुपक्षी व जिवंजंतुवर होताना दीसतो.म्हणेज जेवढ्या सुखसुविधा तिवेढच आयुष्यसुधा कमी होत आहे हीबाब यावरून सिद्ध होते.त्यामुळे प्रदूषन टाळण्यासाठी जे कोणते उग्र आहे हे ते नागरिकांनी अंगीकाराले पाहिजे.आज निसर्ग व पर्यावरणाला काळीमा फासण्याचे काम मुख्यत्वेकरून वायुप्रदूषणाने केले आहे व यात भर टाळकी जलप्रदूषणाने कारण देशांतील अनेक कारखांच्यांचे पाणी थेट नद्यांना जाऊन मिळत आहे यामुळे दुषीत पाण्याचे प्रमाण सुध्दा मोठ्या प्रमाणात वाढले आहे. यामुळे आज मानव व पशुपक्षांचे जगेन अत्यंत कठीण झाले आहे.त्याच्रप्रमाणे जंगल तोडीमुळे जंगल संपदा दिवासेंदिवस नष्ट होण्याच्या मार्गावर आहे त्यामुळे आज अनेक गावांत व शहारांमध्ये हिंसक पशु प्रवेश करताना दीसतात.म्हणजेच मानवाने पशुपक्षांच्या व निसर्गाच्या घरावर आक्रमक केल्याचे स्पष्ट दिसून येते.सध्याच्या परीस्थितीत पाकिस्तान पिसाळलेल्या कुत्यासारखा कीरत आहे. कारण पाकिस्तान दिवारींही हिवाळ्यात म्हणजेच ऐन दिवाळीच्या फटाक्यांचा गैरी फायदा पाकिस्तानी अतांकवादी ख्यावये.परंतु सध्याच्या परीस्थितीती भारताने संपूर्ण जगात पाकिस्तानची नाकेबदी केलेली आहे. त्यामुळे पाकिस्तान तिलमिला झालेला आहे व त्याची हाह्रपकरे कोषीश आहे की एलओसीच्या मार्गे भारतात अतांकवादी पाठवून शांताता भंग करायची आणि तो सध्याच्या परीस्थितीत कायतातुरुण व धृणस्पद कृत्य जमू काशमीरमध्ये करीत आहे.परंतु भारतीय

दीसायला जीतका चांगला तीतकाच तो घातक आणि उग्र व धोकादायक सुध्दा आहे ही बाब नागरिकांनी लक्षात ठेवली पाहिजे.त्याचप्रमाणे लहान असो किंवा मोठा व्यक्ती असो त्यांनी हातात फटाके फोडू नये त्यामुळे दुर्घटना ओढाऱ्या शकते.माझ्यामते फटाके फोडेने चुकीचे नाही.परंतु ध्वनी प्रदूषण, वायुप्रदूषण व दुर्घटना होणार नाही याची काळजी जनतेने घ्यावयास पाहिजे.आपण जर दरवर्षी ५००० रूपयांचे फटाके घेत असाल तर यावेळी ते ३००० रूपयांचे घ्यावे त्यामुळे पैसा वाचेल व ध्वनी प्रदूषण आणि वातावरणातील प्रदूषण यावर मागच्या तुलनेते जास्त नियंत्रण ठेवता यैईल.संपुर्ण भारतात दीवाळीच्या सणाला अरबो रूपयांचेफटाके फुटणार यात शेका नाही.परंतु हे अरबो रूपये धुळासारखे उडुन जातील पण त्या धुळातील प्रदूषन मात्र मानवाच्या काळजात व शरिरातघर करून राहील ही बाब मानव, पशुपक्षी व जिवंतु यांना घातक ठरू शकते याला नाकारता येत नाही.आजच्या परीस्थितीत बारूद ही संपूर्ण जगाची अत्यावश्यक वस्तु बनली आहे.त्यामुळे आज संपूर्ण जग बारूदच्यादीगायावर बसलेले दीमुन येते.यामुळे जगात आपल्याला युद्धजन्य परीस्थिती पहायला मिळते.याचे जिवंत उदाहरण म्हणजे अफागिणीस्तानवर तालिबान्यांचा कब्जा, अझरबैजान-आर्मेनिया युद्ध,गेल्या १९ महिन्यांपासून सुरु असलेले युक्रेन-रशिया युद्ध अत्यंत भयावह स्थितीत येवून ठेपले आहे,चीन -तैवान संघर्ष सुरुच आहे आणि आता ७ ऑक्टोबर २०२३ पासून सुरु असलेले इजरायल विरुद्ध हमास आतंकवाद्यांचा संघर्ष टोकाला पोहोचला आहे व यात हजारोंच्या संख्येने लोकांचा मृत्यु होत आहे.त्याचप्रमाणे अनेक देशांत मोठ्या प्रमाणात गृह युद्ध सुधा दिसून येते.हण्णजेच आज सर्वत्र बारूदचा शिडकाव दिसून येते.कोणीतीही बारूद असो ती विनाशाकडे नेतांना दीसत आहे.त्यामुळे फटाके सुधा बारूदच आहे करीता कमीत-कमी फटाके कर्से फोडता

येईल याकडे नागरिकांनी लक्ष दीले पाहिजे.आपण दीवळीला अनेक पकांन बनवीतो, फटके फोडतो, छोटे-छोटे किले बनवितो.परंतु यात आणखी एक भर टाकून या दीवसाला प्रत्येकाने आपल्या घरासमोर एकत्री झाड लावावे जागा नसेल तर खाल्यांनी कुंडीत झाड लावुन दीवाळी साजरी करावी.कारण आज बदलत्या काठानुसार वृक्षलागवड होणे अत्यंत गरजेचे आहे मग ती कोणत्याही रूपात झाली तरी चालेल.यामुळे प्रदुषन रोखण्यास आपणा सर्वांना यश येईल व करोडा झाडे लावल्या जातील.याचा फायदा पर्यावरणाला मोठ्या प्रमाणात होईलच.यामुळेपुराणा चारा व मानवाला वारा आणि सर्वांना सावली मिळेल.फटके एकाक्षणात संपतील परंतु झाड जर लावले तर ती एक आठवण अनेक काळपर्यंत राहील व आपणा सर्वांना दीर्घायुष्य लाभेल.अशाप्रकारे हरीत दिवाळी निर्माण होईल.असे जर संपूर्ण भारतात झाले त वर्षावराणाच्या बाबतीतदिवाळी हा ऐतिहासिक सणसमजल्या जाईल.दिवाळीच्या फटक्यांचा फायदा आतंकवादी धेणार नाही याचीही काळजी जनतेने घावी.पनत्यांचा एवढा प्रकाश पुढ्हा की, सर्वांच्या जीवनात प्रकाशमय जोत जल्त राहीली पाहिजे.ज्याप्रमाणे जगातील बलाढ्य देशाचे दुष्प्रण आतंकवादी आहेत त्याचप्रमाणे भारताचे कट्टर दुष्प्रण आतंकवादी आहेत.त्यामुळे ते दीवाळीच्या सनाला घात-पात करू शकतात.त्यामुळे सर्वांनी सावधिगिरी बाल्यांची व दीवाळीचा सन अनंदात साजरा करावा.करण अमेरिका, रशिया, चिन, फ्रान्स,ब्रिटन,जापान,जर्मन,भारत, इत्यायल इत्यादी अनेक बलाढ्य राष्ट्र आतंकवादी कारवाईने त्रस्त आहेत.परंतु भारताने पाकिस्तानवर सर्जिकल स्ट्राईक केल्याने व जम्मु काश्मिर मध्यील कलम ३७० व ३५ ए हटविल्याने आतंकवाद्यांची कंबरडे मोडल्यांगे गेले व जम्मु काश्मिरमध्यील आतंकवाद हळ्ळूहळ्ळू संपुष्ट येत आहे.परंतु पाकिस्तान असा देश आहे की कुत्र्याचे शेपू वाकडे ते वाकडेचे कारण पाकिस्तान रक्तबंबाळ झालेला देश आहे त्यामुळे त्यांच्या आतंकवादी कारवाया सुरुच आहे.यावर भारतीय जवानांची करडी नजर आहेच.परंतु भारतीय जनतेनेही प्रत्येक सनाला सावधिगिरी बाल्यांची ही १३९ कोटी जनतेची जबाबदारी आहे.आप-आपल्यापरीने नियमांचे पालन करून प्रदुषणावर सर्वांतोपरी मात करावी व काळाच्या गरजेनुसार हरीत दिवाळी साजरी करावी.असे जर झाले तर यावर्षीचा दिवाळी सण सुवर्ण अक्षरात लिहिल्या जाईल.पर्यावरण सुरक्षीत तर मानव, पशु-पक्षी सुरक्षीत आणि मानव सुरक्षीत तर देश सुरक्षित देश सुरक्षित तर जग सुरक्षित.हा मुलंबं सर्वांनीच अंगीकारला पाहिजे.कारण दिवसेंदिवस जगभातील हवामानातील वाढता बदल अत्यंत धोकादायक स्थितीत येवून ठेपला आहे.यामुळे याचा फटका जगाला भोगावा लागत आहे.हवामानातील आमुलाग्र बदल पहाता विविध स्वरूपातील विक्राळ रूप आपल्याला पहातला मिळत आहे यात चक्रीवाडल, अर्तीवृष्टी,पुरपरिस्थिती, सुनामी, भुकंप, ज्वालामुखीचा उद्रेक, भूस्खनन, अती उण्णात, दुष्काळ सोबतच दिवसेंदिवस वाढती समुद्राची पाताळी यामुळे जगाला मोठा धोका निर्माण झाला आहे व मोठे नुकसान होत आहे.यावरून स्पष्ट होते की निसर्गाला टीकुन ठेवेने काळाची गरज आहे.त्यामुळे दिवाळीचा सण लक्षात घेता प्रत्येकांनी मोठ्या प्रमाणात वृक्षाशेपण करण्याचा संकल्पकेला पाहिजे.दिवाळीच्या हार्दिक शुभेच्छा!

सह्याद्रीचा राखणदार

अभाविपच्या ६९ व्या राष्ट्रीय अधिवेशनाचे पोस्टर विमोचन

दिल्लीत अभाविप च्या राष्ट्रीय अधिवेशनासाठी उभारली जाईल इंद्रप्रस्थ नगर नावाची टेट सिटी

वर्धा | प्रतिनिधि

अखिल भारतीय विद्यार्थी परिषदेचे (अभाविप) दि. ०७ ते १० डिसेंबर दरम्यान दिल्लीत आयोजित करण्यात आलेल्या अमृत महोत्सवाच्या ६९ व्या राष्ट्रीय अधिवेशनाचे पोस्टर शनिवारी ०४ नोव्हेंबर ला नागपूर येथे प्रकाशित करण्यात आले. यावेळी अभाविप चे विदर्भ प्रदेश मंत्री शक्ती केराम, प्रदेश सहमंत्री पायल किनाके, प्रांत सोशलमिडिया संयोजक शुभम सावनकर, पश्चिम नागपूर जिल्हा संयोजक अबुज़जर हुसैन, नागपुर महानगर मंत्री कार्तिक सिरीया उपस्थित होते. या पत्रकास परिषदेद्वारे प्रदेश मंत्री शक्ती केराम यांनी अखिल भारतीय विद्यार्थी परिषदेच्या राष्ट्रीय अधिवेशनातील सर्व बाबींची माहिती मांडली. अखिल भारतीय विद्यार्थी परिषदेच्या राष्ट्रीय अधिवेशनाच्या चार दिवसीय कार्यक्रमात देशातून तसेच विदर्भाच्या कानाकोपन्यातून विद्यार्थी सहभागी होउन दिल्लीला पोहोचाणार आहेत. अखिल भारतीय विद्यार्थी परिषदेच्या ७५ वर्षांच्या संघटनात्मक वाटचालीतील महत्त्वाचे टप्पे विद्यार्थ्यांना परिचित करण्यासाठी, देशातील विविधतेतील विद्यार्थी चळवळीतील प्रमुख शक्ती म्हणून विद्यार्थी परिषदेचे योगदान, देशाच्या विविध कानाकोपन्यातून भाग घेण्या युवाशक्ती द्वारा विविधतेत एकत्रेचे स्वरूप दिसणार आहे. अखिल भारतीय विद्यार्थी परिषदेने अधिवेशनात

विविध प्रयत्न करण्याचे नियोजन केले आहे, जेणेकरून विद्यार्थ्यांना आधुनिकतेबोराच आपल्या मुळाशी परिचित होता यावे आणि भारताचा एक राष्ट्र म्हणून सतत वाहणारा प्रवास समजावा. अखिल भारतीय विद्यार्थी परिषदेचे राष्ट्रीय अधिवेशन डीडीए ग्राउंड, बुराडी येथे

होणार असून तेथे संपूर्ण तात्पुरते शहर उभारले जाईल. या संपूर्ण शहराला पांडवकालीन राजधानी असलेल्या इंद्रप्रस्थ नगराचे नाव देण्यात आले आहे.या शहराच्या मुख्य सभागृहाला अखिल भारतीय विद्यार्थी परिषदेचे दिवंगत राष्ट्रीय संघटन मंत्री आणि राष्ट्रीय स्वयंसेवक

संघाचे सह सरकार्यवाह स्व. मदनदास देवी
यांचे नाव. तसेच या इंद्रप्रस्थ शहरातील निवासी
संकलांच्या दारांना महाराज सूरजमल आणि
सप्ट्राट मिहिर भोज यांची नावे देण्यात येणार
आहेत. डीडीए मैदानावर टेंट सिटी उभारण्याचे
काम सुरु झाले आहे. अखिल भारतीय विद्यार्थी

परिषद, आपल्या संघटनात्मक प्रवासाच्या ७५ व्या वर्षाच्या स्मरणार्थ, ईशान्य भारतातील राज्यांचा सखोल परिचय करून देण्याच्या उद्देशाने आंतरराज्य विद्यार्थी जीवन दर्शन (सील) अंतर्गत ईशान्य अभ्यास दौर्याचे आयोजन करत आहे. उर्वरित भारतातील तरुण, ज्या अंतर्गत देशभरातील विविध विद्यार्थी - विविध राज्यांतील ७५ विद्यार्थी नैसर्गिक विविधता, कौटुंबिक आणि सामाजिक रचना इत्यादींच्या दृष्टिकोनातून अभ्यास करण्यासाठी पूर्वोत्तर राज्यांना भेट देतील. हा प्रवास ०५ नोव्हेंबर रोजी गुवाहाटी, आसाम येथून सुरु होणार आहे. अखिल भारतीय विद्यार्थी परिषदेचे विदर्भ प्रदेश मंत्री म्हणाले की, विद्यार्थी चळवळ म्हणून विद्यार्थी परिषदेच्या पंचाहत्तर वर्षांच्या प्रवासाने देशातील तरुणांच्या महत्वाच्या प्रश्नांना आवाज दिला आहे. अखिल भारतीय विद्यार्थी परिषदेच्या दिल्लीत होणाऱ्या राष्ट्रीय अधिवेशनात सध्याच्या शिक्षण क्षेत्रातील बदलत्या परिस्थितीसोबतच समाज, तरुण आणि शिक्षणाशी संबंधित प्रश्नांवर प्रकाश टाकण्यात येणार आहे. या राष्ट्रीय अधिवेशनात, विद्यार्थी परिषद देशाच्या सर्व प्रांतातून येणारे विद्यार्थी, प्राध्यापक आणि शिक्षणतज्ज्ञ यांच्या संवादातून आपल्या आगामी कृती आराखड्याला आकार देईल.

मराठे कुणबी नाहीत तर कोण आहेत? : बचू कडू यांचा भुजबळांना प्रश्न

मराठे कुणबी नसल्याचा दावा करणे म्हणजे शुद्ध मूर्खपणा

मुंबई-मराठवाड्यातील मराठा समाज कुणबी असल्याचे सूर्यप्रकाशाएवढे स्वच्छ आहे. त्यामुळे ते कुणबी नसन्याचा दावा करणे शुद्ध मुखरपणा आहे, असा तिखट शब्दात प्रहार सघटनेचे नेते तथा मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांचे विश्वासू बच्चू कडू यांनी राष्ट्रवादी कांग्रेसच्या अजित पवार गटाचे मंत्री छगन भुजबळ यांच्यावर निशाणा साधला आहे. मराठे कुणबी नाहीत तर कोण आहेत? हे सांगा, असा प्रश्नही त्यांनी भुजबळांना केला आहे. मराठा समाजाला ओबीसी कोट्यातून आरक्षण देण्याच्या मुद्यावरून अवघ्या महाराष्ट्राचे राजकारण तापले आहे. या प्रकरणी मंत्री छगन भुजबळ यांनी कडाडून विरोध केला आहे. त्यावर बच्चू कडू यांनी भुजबळ यांचा तिखट समाचार घेतला आहे. मराठा समाजातील कुणबी म्हणून १०० टक्के आरक्षण मिळेल. कुणबी नोंदी आढळणाऱ्यांना आरक्षण दिले जाईल. ते कुणबी

असल्याचे १०० टके सत्य आहे, असे बच्चू कडू म्हणालेत. मराठा हे कुणबी नाहीत तर कोण आहेत हे छगन भुजबळ यांनी आम्हाला सांगावे. मुळात मराठे हे कुणबीच आहेत. पण काहीजण मतपेटीच्या हिशेबाने मुद्दे पुढे करून स्वतःची राजकीय पोळी शेकण्याचा प्रयत्न करत आहेत. हे चुकीचे आहे. या प्रकरणी कोर्ट योग्य तो निर्णय घेईल. पण कुणबी नोंद असेल तर देशात कुणालाही आरक्षणात आडकाठी आणता घेणार नाही. सरसकट मराठ्यांना कुणबी प्रमाणपत्र मिळाल्याशिवाय राहणार नाही, असेही बच्चू कडू एका मराठी वृत्तवाहिनीशी बोलताना म्हणाले. छगन भुजबळ यांनी मराठवाड्यात कुणबीच्या वाढत्या नोंदीवर सवाल उपस्थित केला हाता. बच्चू कडू यांनी त्यावरही टीका केली. मराठवाड्यात नोंदी आहेतच. सरकार सर्व जुन्या नोंदी काढत आहे. या नोंदी काही पाकिस्तान, अमेरिकेतून आल्या नाहीत.

भुजबल अभ्यासू नेते आहेत. त्यांनी तपासले पाहिजे, असे ते म्हणाले. महात्मा फुलेंगीही सांगितले होते की, कुण्ठी, माळी, धनगर हे सख्खे भाऊ आहेत. त्यांना वेगळे करू नका. त्याहीपुढे जाऊन ते म्हणाले की महाराष्ट्रातल्या अठरापांड जातीचे सर्वच लोक मराठा आहेत. मराठा हा समूहवाचक शब्द आहे. तो एका जातीचा नाही. त्यामुळे भुजबळांनी अभ्यास असूनही असे बोलावे याचे नवल वाटते, असेही बच्चू कदू यावेळी म्हणाले. मी स्वतः कुणबी आहे. माझी जुनी नोंद कुणबी सापडली. मी मराठ्याचा कुणबी झालो. पश्चिम महाराष्ट्र, मुंबई, कोकण, चिंदभांतील मराठ्याचे कुणबी झाले. आता मराठवाड्यातील ५-६ जिल्ह्यातील मराठे कुणबी नाहीत असे म्हणणे म्हणजू शुद्ध मरुष्यपणा आहे. मराठे कुणबीच आहेत हे सूर्यप्रकाशावरूपे स्वच्छ आहेत, असेही बच्चू कदू यावेळी बोलताना म्हणाले.

आ.कांबळे यांच्या हस्ते नाचनगांव येथील आदिवासी भवलाचे लोकार्पण

वर्धा। प्रतिनिधी
नाचनगांव येथील वार्ड नंबर ६ येथील
ग्रामपंचायत सदस्य तुषार पेंढारकर यांच्या
विनती वरुण आदिवासी समाज बांधवाना एक
हक्काचे सभागृह असावे अशी मागणी आमदार
रणजीत कांबळे तसेच मनोज वसु यांना
केली होती. ही मागणी लक्षात घेऊन आमदार
रणजीत कांबळे यांनी राज्यसभा खासदार पी.
चिंदंबरम यांच्या निधीतुन १२.९८ लाख
मंजूर करूण घेतले. ग्रामपंचायत सदस्य तुषार
पेंढारकर यांच्या विनती व सतत केला
पाठपूरावा यांची दखल घेत रणजीत कांबळे
यांनी विकास निधी दिलाआणि समाज
बांधवासाठी एक प्रशस्त इमारत बांधण्यात
आली. या आदिवासी भवनाचे लोकार्पण
आमदार रणजीत कांबळे यांच्या हस्ते पार
पडले तसेच वार्ड नंबर ६ येथे सीमेंट रस्ते
व नाली बांधकाम, तार कंपांडु, सौंदर्यीकरण
असे एकूण ५० लाख रुपयाचे भूमिपूजन
संपन्न झाले.

या कार्यक्रमाला अध्यक्ष म्हणून आ. रणजीत
कांबळे, तसेच प्रमुख पाहुणे मनोज वसु,
म्हांन निवितापारकूत मंजूर पात्र तेवांनु

गायधने, प्रमोद बिरे, सतीश पाटिल, अशोक आठबैले, गुणवंत काळे, तुषार पेंढारकर उपस्थित होते. या कार्यक्रमात प्रचंड जनदमुदाय सहभागी झाला होता. आदिवासी समाज बांधवांनी जास्त सहभाग नोंदवला. कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी आरिफभाई पठान, अनंत नावाडे, सतीश सांगळे, देवेंद्र ठाकरे, गोपाल कड़व, शास्त्रज्ञ पापिमे खेळ तैयार, खेळ अभिन्न रमेश कडव, शंकर नैताम, भूषण पूसनाके, शुभ मसराम, दशरथजी पुसनाके, राजू नैताम, कपिराम नैताम, संतोष चाचरकर, सचिन मसराम, गीत मसराम, ममता नानवारे, ललिता उडके, आश्विनी मसराम, मंदा मसराम, तारा कोडापे, बेबाल मसराम, मिना मसराम, सुमित्रा उडके, रमेश सैयाम, सचिन मसराम, प्रवीण कौराती, गजानन कनाके, सुंदर वरती, प्रभाकर धुवे, अंकुश उडके, आर्मी मुदकर्मी केळे

**नितीश कुमारांनी माफी नव्हे मुख्यमंत्री पदाचा
राजीनामा दिला पाहिजे-नवनीत राणा**

मुर्बई-बिहारचे मुख्यमंत्री नितीश कुमार यांनी महिलांबाबत वादप्रस्त विधान केले. महिलांचे शिक्षण व लोकसंख्या याबाबत बोलताना काही वादप्रस्त बोलून गेले. यावरून आता नितीश कुमार याच्यावर जोरदार टीका करण्यात आली. तर अमरावतीच्या खासदार नवीन राणा यांनी देखील या संदर्भात संताप व्यक्त केला. बिहारचे मुख्यमंत्री नितीश कुमार यांनी विधानभवनात असे शब्द वापरणे म्हणजे संपूर्ण देशभरातील महिलांचा अपमान आहे, असा घणाघात राणा यांनी केला. बिहारचे मुख्यमंत्री नितीश कुमार यांनी संपूर्ण देशभरातील महिलांचा केला अपमान आहे. मुख्यमंत्री नितीश कुमार यांनी जाणून बुजून असे राजकीय विधान केले आहे. यानंतर कोणत्याही राजकीय पक्षांनी त्यांना साथ देऊ नये. ७५ वर्षांच्या व्यक्तीने असे अपशब्द काढल्याने संपूर्ण देशभरातील महिलांनी रस्त्यावर उतरले पाहिजे. महिलांबद्दल आधी विधान करायचं आणि नंतर माफीनामा

सर्वसामान्य जनतेपर्यंत सर्व स्तरांतून नितीश कुमार यांचा निषेध केला जात आहे. राष्ट्रीय महिला आयोगने नितीश कुमार यांना तत्काळ देशातील महिलांची माफी मागण्यास सांगितले आहे. सोशल मीडियावरही त्यांच्या या विधानाला जनता प्रचंड संताप व्यक्त करत आहे. लोकसंख्या नियंत्रणाबाबत केलेल्या वक्तव्यावर मुख्यमंत्री नितीश कुमार यांनी माफी मागितली आहे. तुम्हाला दुखावले असेल तर मी माफी मागतो, असे मुख्यमंत्री नितीश कु मार म्हणाले. मी बिहारमध्ये शिक्षासाठी इतका पैसा निश्चित केला आणि मुलींना शिकवायला सुरुचात केली, असे मुख्यमंत्री म्हणाले. माझ्या मनातून काही शब्द निघाले, मी पुरुष आणि स्त्रीबद्दल माफी मागतो. मुख्यमंत्रांनी माफी मागितल्यानंतरही भाजप माफ करायला तयार नाही. या विधानानंतर मुख्यमंत्रांनी आपल्या पदाचा राजीनामा द्यावा, असे विधानसभेतील विरोधी पक्षनेत्यांनी स्पष्टपणे म्हटले आहे.

मराठा आरक्षणासाठी आत्महत्या केलेल्या ३५ जणांच्या
कुटुंबीयांना प्रत्येकी ५ लाखांची मदत-तानाजी सावंत

पुणे—मराठा आरक्षणासाठी आत्महत्या होणे ही बाब दुःखद घटना आहे. मार्गील दोन महिने आरक्षणाबाबत विविध राजकीय पक्ष आपली भूमिका मांडत आहे. मार्गील वेळी देखील मराठा आरक्षण साठी ५८ मोर्चा शांततेच्या मार्गने काढण्यात आले. यादरम्यान ४२ जणांनी आत्महत्या केली. आत्महत्या करणे हा योग्य मार्ग नाही. आत्महत्या सारखा टोकाचा निर्णय घेणे चुकीचे आहे. अचानक एखादे वादळ यावे तसे आरक्षण आंदोलन सुरु झाले असे मत मंत्री तानाजी सावंत यांनी पत्रकार परिषदेत व्यक्त केले. मराठा आरक्षणासाठी आत्महत्या करणाऱ्या ३५ जणांच्या कुटुंबियांना मंत्री तानाजी सावंत यांनी मदतीचा हात दिल्या त्याप्रसंगी ते बोलत होते. यावेळी छत्रपती संभाजी राजे उपस्थित होते.

सावंत म्हणाले, घरातील कर्ता व्यक्ती गेल्याने नंतर कोण त्या कुटुंबाकडे पाहत नाही. आरक्षण आज किंवा उद्या मिळेल आणि विषय संपेल. परंतु कुटुंब सावरण्यासाठी कळकळीची विनंती आहे की, टोकाचा निर्णय घेऊ नका. हा लढा कशासाठी सुरु आहे ते पहा. शासन आपला निर्णय घेर्ईल मी कोणती भूमिका आज मांडणार नाही. मराठा समाज माझा असून आत्महत्या, आरक्षण हे अंतिम साध्य नाही. आत्महत्या केलेल्या ३५ कुटुंबातील व्यक्तींना आधार देण्यासाठी प्रत्येक कुटुंबाला पाच लाख रुपये आणि दिवाळी फारल देण्यात येत आहे. संबंधित कुटुंबातील मुले यांचे शैक्षणिक पालकत्व आणि मुलं व मुलींचे लग्न पर्यंत करण्याचा खर्च मी आजपासून उचलत आहे. संभाजीराजे

छत्रपती म्हणाले, मराठा समाजातील मुलांनी समाजासाठी बलिदान केले आहे. मला अत्यंत दुःख वाटत आहे की, संबंधित समूहातील कुटुंबाशी कोणती चर्चा करू असे माझ्या मनात वाटत होते. परंतु, समाज प्रबोधन गरजेचे आहे. आत्महत्या हा योग्य मार्ग नाही छत्रपती शिवाजी महाराज यांनी आपल्याला लढा देण्यास शिकवले आहे. राज्यात आत्महत्या होणे योग्य नाही. छत्रपती शिवाजी महाराज यांची शिकवण लढण्याची आहे. त्याचा आदर्श डोक्यासमोर ठेऊन आपण जीवनात काम केले पाहिजे. जीवनात अनेक संकट येत असतात पण ते करताना, जीवनात काही मिळवायचे असेल तर लाढून मिळवावे लागते हे सर्व समाजातील लोकांनी लक्षात घ्यावे.